

การพัฒนาแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถ ด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา

The Development of an instructional Model Using Reflective Learning to Enhance Student Nurse Critical Thinking

ดวงใจ เปลี่ยนบำรุง^{1*}, ปาริฉัตร อุทัยพันธ์²

DOUNGJAI PLIANBUMROONG^{1*} PARICHAT UTAIPAN²

Received: February 22, 2022

Revised: May 16, 2022

Accepted: May 26, 2022

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพ และประเมินการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ดำเนินงานโดย ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ออกแบบและพัฒนา ทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขก่อนเผยแพร่ เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบ มีค่าความเชื่อมั่น 0.90 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพ พบว่า รูปแบบการสอน มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการเบื้องต้น วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนการสอนเน้นการสะท้อนคิด 7 ขั้นตอน คือ อธิบายเหตุการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้น อธิบายความรู้สึกต่อเหตุการณ์ บอกหลักการที่ช่วยสนับสนุนการกระทำ รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ลำดับการสะท้อนคิดหรือประสบการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม นำข้อสรุปที่ได้ไปปฏิบัติ และสะท้อนคิดประสบการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับดี และสามารถเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลได้ดี 2) ประเมินการใช้รูปแบบ พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับดีมาก ($M=4.15$, $SD=0.70$)

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และช่วยให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, การสะท้อนคิด, ความสามารถด้านการคิดวิจารณ์

¹ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา

Boromaraionani College of Nursing Yala

² วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา

Sirindhorn College of Public Health YALA

*Corresponding author E-mail : dounjai@bcnyala.ac.th

Abstract

The purpose of this study were construct and verify, and evaluate the Thought Reflection Learning Model, to enhance critical thinking for student nurses and examine its quality. This research and development study comprised of 4 steps which were studying data based (Research–R1: Analysis), design and development (Development–D1: Design and Development) implementing (Research–R3: Implementation), and evaluating before using. (Development–D2: Evaluation). The data collection questionnaire were critical thinking, satisfied of Model. The reliability were 0.90 and semistructure interview. Datas were analyzed using mean score, standard deviation and content analysis.

The results of this study were as follows:

1. To construct and verify. Result; the developed model consisted of principles, objectives, contents, instructional processes, and evaluations. It has a learning management process focused on thought reflection in 7 steps contained of describe experience, feeling, rational, perspectives, concept, experiment, and reflect learning. The quality of model and learning materials at the good level. The studies' result of using the model were able to enhance the critical thinking abilities of nursing students.

2. To evaluate model, to enhance critical thinking for student nurses and examine its quality. Result; student nurses' satisfaction of the model mean score were highest level ($M=4.15$, $SD=0.70$).

Teaching and learning according to this developed model will help students dare to act. extensive reviews and help to learn new things

Key words: Learning Model, Thought Reflection Learning Model, Critical Thinking

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) อาทิ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)⁽¹⁾ ซึ่งตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ 13 ลักษณะ โดย 1 ใน 13 ลักษณะสำคัญคือ บัณฑิตพยาบาลศาสตร์จะต้องเป็นผู้ที่คิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้⁽²⁾ การคิดวิจารณ์มีบทบาทสำคัญต่อสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมาก ผู้สอนจึงต้องฝึกให้ผู้เรียนมีโอกาสสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อฝึกเป็นผู้พูดผู้ฟังที่ดี ฟังรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น⁽³⁾ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ผู้สอนจึงควรมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้การสนับสนุนและกระตุ้นการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด (Reflective Learning) ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้ศักยภาพตนเองในการทบทวนการเรียนรู้ของตนเอง ฝึกคิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการพิจารณาประสบการณ์ที่ได้รับ

การศึกษายาบาลจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถในเชิงวิชาชีพ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้รับบริการ ทั้งในภาวะวิกฤต เฉียบพลัน เรื้อรัง และระยะสุดท้าย จากการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน ส่งผลให้ปัญหาสุขภาพและการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง ดังนั้น หากผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดวิจารณ์ได้อย่างดี ก็คาดการณ์ได้ว่าผู้เรียนจะสามารถค้นหาปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์⁽⁴⁾ สำหรับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ยะลา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เป็นต้นมา ได้มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแก้ปัญหาคด้วยตนเองมากขึ้น เช่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หุ่นมนุษย์จำลอง (simulation-based learning) การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด (Reflective Learning) เป็นต้น⁽⁵⁾ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าผู้สอนจะเลือกใช้วิธีการใดที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และลักษณะวิชา การสะท้อนคิดว่าเป็นการประเมินและการวิเคราะห์เชิงบูรณาการ ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และความพึงพอใจในบทบาทของตนเอง⁽⁶⁾ และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนตนเองเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ถึงแม้ที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี ยะลา จะมีกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายแต่พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการสะท้อนคิดในนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งเริ่มเข้าสู่รายวิชาทางการพยาบาลนักศึกษาส่วนใหญ่อาจจะยังไม่เคยมีประสบการณ์ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิจารณ์ของผู้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยผ่านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด เพื่อช่วยพัฒนาผู้นเรียนให้เป็นผู้ที่มีทักษะการคิด การตัดสินใจ และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล
2. ประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้แบบการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ค้นหาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง (Research-R1: Analysis) 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ (Development-D1: Design and Development) 3) การนำไปใช้ (Research-R3: Implementation) เป็นการนำร่างรูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ไปทดลองใช้ และ 4) การปรับปรุงแก้ไข (Development-D2: Evaluation) เป็นการทบทวน และปรับปรุงร่างรูปแบบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 2 ท่าน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาล จำนวน 2 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 ท่าน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพยาบาล จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาล จำนวน 2 ท่าน

ขั้นตอนที่ 3 นำร่างรูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ญาณไปทดลองใช้ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณในนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 67 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย และเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย มีจำนวน 3 ชุด ดังนี้

1.1 แผนการสอนการพยาบาลบุคคลทุกช่วงวัยที่มีความผิดปกติของการเจริญเติบโตของเซลล์

1.2 วิดีทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของการเจริญเติบโตของเซลล์เรื่อง Wit

1.3 แบบบันทึกการสะท้อนคิด 4 ขั้นตอน ตามแนวทางการสะท้อนคิด (Reflect Further)⁽⁷⁾ จากการศึกษากรณีศึกษาเรื่อง Wit

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ กำหนดระดับคะแนนพฤติกรรม 3 ระดับ ดังนี้

มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.68–5.00 หมายถึง พึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิดในระดับดีมาก

มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.34–3.67 หมายถึง พึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิดในระดับดีปานกลาง

มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.00–2.33 หมายถึง พึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิดในระดับดีน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity)

แผนการสอนการพยาบาลบุคคลที่มีความผิดปกติของการเจริญเติบโตของเซลล์ แบบบันทึกการสะท้อนคิด วิดีทัศน์เรื่อง Wit และความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1 จากนั้นนำเครื่องมือมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ตาม "ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความตรงตามวัตถุประสงค์ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาร์ช (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ตาม เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (Research-R1: Analysis) เป็นการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ทบทวนวรรณกรรม เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) จัดทำเครื่องมือการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 3) เสนอเครื่องมือการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบ 4) ปรับแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามเครื่องมือการวิเคราะห์ 6) สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 5 ท่าน 7) วิเคราะห์ข้อมูล และ 8) จัดทำ (ร่าง) รูปแบบการสอนโดยใช้การสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์การสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development-D1: Design and Development) เป็นการพัฒนา (ร่าง) รูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) พัฒนา (ร่าง) รูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล 2) นำ (ร่าง) รูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความสมเหตุสมผล และความสอดคล้องของร่างรูปแบบ 3) พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด แบบบันทึกการสะท้อนคิด แบบประเมินความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม และ 4) นำเครื่องมือที่พัฒนาในข้อ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้ (Research-R3: Implementation) เป็นการนำ (ร่าง) รูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ ไปทดลองใช้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) ทดลองใช้ (ร่าง) รูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 2) จัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 จำนวน 8 ครั้งๆ ละ 3 ชม. รวม 24 ชม. 3) ประเมินความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลก่อนการเรียนด้วยรูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล 4) ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ โดยให้นักศึกษาจัดทำแบบบันทึกการสะท้อนคิดที่แสดงถึงผลการเรียนรู้ที่ได้และการพัฒนาทักษะทุกครั้งหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่กำหนด 5) ภายหลังการเรียนด้วยรูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ทำการประเมินความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ประเมินคุณลักษณะของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน โดยการใช้การสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล และ 6) สนทนากลุ่มนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Development-D2: Evaluation) เป็นการทบทวน และปรับปรุง (ร่าง) รูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ ก่อนการนำไปเผยแพร่ โดยการประมวลข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของร่างรูปแบบการสอน โดยการใช้การสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) รวบรวมผลการข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3 เกี่ยวกับความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ คุณลักษณะของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ ความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน และความคิดเห็นเกี่ยวกับต่อรูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด มาทำการวิเคราะห์ 2) นำผลการประเมิน และวิเคราะห์จากข้อ 1 มาปรับปรุงแก้ไข และ 3) จัดทำรูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (Research – R1: Analysis) การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development-D1: Design and Development) ตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีของร่างรูปแบบการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้ (Research-R3: Implementation) ประเมินความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean Score and Standard Deviation) และประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการเสนอโครงการวิจัยพิจารณารับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา เพื่อให้ข้อเสนอแนะก่อนดำเนินการวิจัย โดยมีเลขที่ พิจารณารับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ เลขที่ 22/2561 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการเบื้องต้น 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหาสาระ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด 7 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 อธิบายเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 อธิบายความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์

ขั้นที่ 3 บอกแนวคิด/หลักการ/ความเชื่อที่สนับสนุนการกระทำ

ขั้นที่ 4 เปิดใจรับฟังความคิดเห็น/ทางเลือกที่หลากหลาย

ขั้นที่ 5 จัดลำดับความคิด/หาข้อสรุปรวมอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ขั้นที่ 6 นำข้อสรุปที่ได้ไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 สะท้อนคิดการเรียนรู้/ประสบการณ์ใหม่ที่แตกต่างจากเดิม

โดยผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล และสื่อประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดี

2. ประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล

จากการติดตามประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการเรียนการสอนโดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ ผลการประเมิน แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ พึงพอใจ
1. มีการชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิดชัดเจน	4.16	0.70	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมกระบวนการสะท้อนคิดจากเหตุการณ์	4.15	0.71	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษากระบวนการคิดวิจารณ์	4.23	0.73	มากที่สุด
4. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.12	0.68	มากที่สุด
5. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	4.10	0.75	มากที่สุด
6. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ	4.13	0.67	มากที่สุด
7. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา	4.15	0.65	มากที่สุด
8. การจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักศึกษาคำนึงถึงการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มา เป็นข้อมูลอ้างอิง	4.18	0.69	มากที่สุด
9. การจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักศึกษาคำนึงถึงการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์	4.18	0.67	มากที่สุด
10. การจัดการเรียนการสอนปลูกฝังให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมความคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.12	0.71	มากที่สุด
11. การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.19	0.71	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนการสอนมีการผสมผสานเนื้อหาสาระความรู้ด้านต่างๆ	4.18	0.69	มากที่สุด
13. การจัดการเรียนการสอนมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม	4.15	0.72	มากที่สุด
14. ชิ้นงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.11	0.69	มากที่สุด
15. วิธีการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย(มากกว่า 3 วิธี) เช่น การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน ประพฤติ	4.12	0.68	มากที่สุด
รวม	4.15	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.15, SD=0.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่บอกการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษากระบวนการคิดวิจารณ์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (M=4.23, SD=0.73)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด 7 ขั้นตอน และผลการทดลองรูปแบบ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา สามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล

กระบวนการสะท้อนคิดมีความสำคัญ และจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ประกอบไปด้วยขั้นตอน ลำดับ 7 ขั้นตอน คือ 1) อธิบายเหตุการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้น 2) อธิบายความรู้สึกต่อเหตุการณ์ 3) บอกหลักการที่ช่วยสนับสนุนการกระทำ 4) รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย 5) ลำดับการสะท้อนคิดหรือประสบการณ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม 6) นำข้อสรุปที่ได้ไปปฏิบัติ และ 7) สะท้อนคิดหรือประสบการณ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่มีการคิดไตร่ตรอง ใคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง และค้นหาคำตอบโดยอาศัย เหตุผลและข้อมูลอ้างอิง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ เหมาะสมในการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดของนักศึกษาพยาบาลเพราะเป็นการกระทำที่ต้องมีการคิดพิจารณา และวิเคราะห์อย่างรอบคอบ และระมัดระวัง คำนึงถึงองค์ประกอบด้านต่างๆ ของปัญหาอย่างรอบคอบ เพราะการสะท้อนคิดเป็นการใช้กระบวนการพินิจพิเคราะห์ ดังคำถามย้อนหลังกลับมายังสถานการณ์ที่เป็นอยู่อย่างครอบคลุมทุกด้าน แยกให้เห็นปัญหาที่เป็นเหตุผลในการปฏิบัติขณะนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่เหมาะสม⁽⁸⁾ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น⁽⁹⁾

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการเบื้องต้น 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหาสาระ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนา และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำผลการทดลองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปปฏิบัติ ทำให้เชื่อได้ว่า

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบได้ เพราะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี/หลักการ การเรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพสามารถ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบนั้น⁽¹⁰⁾ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า รูปแบบ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล และสื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการปฏิรูประบบสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ว่าด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการดูแลสุขภาพและปรับเปลี่ยน ค่านิยมในการประกอบวิชาชีพผู้ความเท่าเทียม เป็นธรรม เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีคุณธรรม จริยธรรมในการประกอบอาชีพ (พระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545, 2545)⁽¹¹⁾ จึงทำให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ และตอบสนองความต้องการ ของสังคมและประเทศชาติ และรูปแบบการเรียนการสอนด้วยการฝึกการสะท้อนคิดเป็นวิธีที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม พัฒนาให้สอดคล้องกับ สมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพพยาบาล⁽¹²⁾

2. ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้โดยการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมาก (M=4.15, SD=0.70) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่บอกการจัดเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษา กระบวนการคิดวิเคราะห์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (M=4.23, SD=0.73) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคและวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาสื่อ สถานการณ์ล่วงหน้า ฝึกการถามและตอบคำถามตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย การประเมินตนเอง และ การเขียนบันทึกการเรียนรู้ทุกครั้งหลังจบการสอน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการสะท้อนคิด และ สามารถเชื่อมโยงสู่การคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าหากเกิดปัญหาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งกับตน หรือ คนใกล้ชิด จะสามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะไปใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างไร โดยใช้หลักฐาน เชิงประจักษ์ที่มีมาประกอบการอ้างอิง เพื่อความน่าเชื่อถือมากขึ้น ทั้งนี้วิธีการกระตุ้นให้เกิดการ สะท้อนคิดโดยการเขียนบันทึกเรื่องราวเพื่อสะท้อนคิด การใช้กลุ่มย่อยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริงในชีวิต และเอื้อให้เกิดประสบการณ์ในการฝึกการสะท้อนคิด⁽¹³⁾ เมื่อพิจารณาจากแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้จะเห็นว่า ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทั้งความรู้ใน เนื้อหาวิชาและทักษะต่างๆ ได้ความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทจริงและสามารถนำไปใช้ได้เกิดการพัฒนา

ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การคิดวิจารณ์ (critical Thinking)⁽¹⁴⁾ และการให้ผู้เรียนได้ฝึกประเมินตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะในการแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการสะท้อนคิดจะได้ผลดีต้องเกิดจากการรับรู้ ความเข้าใจในตนเองเป็นสำคัญ⁽¹⁵⁾ ดังนั้น ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยการสะท้อนคิดจากการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นผลให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรับรู้ในระดับมากที่สุด ว่าจะสามารถกระตุ้นความสามารถในการคิดวิจารณ์ของตนเองได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิดสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลได้ จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกำหนดหลักการเบื้องต้น วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านอื่นๆ ของผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ตามลักษณะ 3Rs 8Cs

2. นอกเหนือจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีมีแล้วในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะต่างๆ ของผู้เรียน ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้จริง และตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาด้วย รวมทั้งควรใช้สถานการณ์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิจารณ์แบบเชื่อมโยงในบริบทที่แตกต่างกัน ในการให้การพยาบาล

3. ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และช่วยให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยการที่ผู้สอนควรบริหารเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ตามที่กำหนด ในระยะเวลาที่เหมาะสม และควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมสะท้อนความคิดเห็นของตน

4. ในการจัดการเรียนการสอนทุกรูปแบบผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำการประเมินตนเองภายหลังการสอนทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนตนเอง และนำผลการทบทวนตนเองไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา หรือปรับปรุงแก้ไข โดยผู้สอนกำหนดหัวข้อการประเมินที่ชัดเจนให้ เช่น จะประเมินอะไร และต้องพัฒนาตนเองอย่างไร และมีการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการ และชี้แจงให้ผู้เรียนทราบ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ในการตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ในการเป็นผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ; พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
2. สภาการพยาบาล. (2560). มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560. เข้าถึงเมื่อ 2565 จาก [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/Edit\(1\)](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/Edit(1))
3. ชูทอง กว้างสวัสดิ์. การสอนคิดวิจารณ์. วารสารราชพฤกษ์ 2561; 16 (3). 1-9.
4. ดวงใจ เปลี่ยนบำรุง และปาริฉัตร อุทัยพันธ์. ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2563; 13 (1). 83-93.
5. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา. (2559). หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559. ยะลา; วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา.
6. Armstrong G, Horton-Deutsch S, Sherwood G. (2017). Reflection in clinical contexts: learning collaboration and evaluation. In Horton-Deutsch S, Sherwood GD. (Eds) Reflective Practice: Transforming Education and Improving Outcomes. Indianapolis: Sigma Theta Tau International.
7. Driscoll, J.J. (2007). Supported reflective learning: the essence of clinical supervision. Practising Clinical Supervision: A Reflective Approach for Healthcare Professionals. 2nd. London: Bailliere Tindall.
8. Knowles, J. G., Cole, A. L., & Presswood, C. S. (1994). Through preservice teachers' eyes: Exploring field experiences through narrative and inquiry. New York: Merrill.
9. Johns, Christopher (2000). Becoming a Reflective Practitioner. London: BlackwellScience.
10. ทิศนา ขัมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
11. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2545). พระราชบัญญัติ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545. เข้าถึงเมื่อ 2565 จาก <http://nih.dmsc.moph.go.th/law/pdf/031.pdf>

12. วจนา สுகนธวัฒน์, สิริอร ช้อยุ่น, ศิริวรรณ วงศ์ประกรณ์กุล, และภาสินี โทอินทร์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในสาระการพยาบาลผู้ใหญ่ที่มีปัญหา ระบบทางเดินปัสสาวะ. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2564; 14 (3). 140-151.
13. ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ และ วิภาดา คุณาวิฑิตกุล. (2548). การเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
14. มธุรดา บรรจงการ, อัจฉโรบล แสงประเสริฐ, ทมาภรณ์ สุขสรรค์, และสกุลรัตน์ ศิริกุล. (2562). การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน: บทบาทผู้สอน ผู้เรียน และการเรียนรู้. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2562;12 (3). 87-92.
15. ปวีณภัทร นิธิตันติวัฒน์. (2557). คู่มือแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด (Reflection) 2557. ราชบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี.